

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 03.01.2013
Vår ref.: 2010/12522
Arkivnr.: 461.2

IVAR IKS
Postboks 8134
4069 Stavanger

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
N-4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 56 88 11
E: postmottak@fmro.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

IVAR renseanlegg Grødaland, Hå kommune - Oversending av ny tillatelse etter forurensningsloven

I medhold av lov mot forurensning og om avfall av 13. mars 1981 (forurensningsloven) har Fylkesmannen i Rogaland utarbeidet ny tillatelse for IVAR renseanlegg Grødaland, Hå kommune. Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Rammen for tillatelsen er satt til mottak av avløpsvann tilsvarende 150 000 pe, og omfatter renseanlegg og utslippsledning.

Det vises til IVAR IKS (IVAR) sin søknad om tillatelse for IVAR renseanlegg Grødaland datert 12.05.2011.

Fylkesmannen har nå sluttbehandlet saken. Tillatelse gis på visse vilkår til IVAR. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, vilkårene er fastsatt med hjemmel i lovens § 16 og forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 11 og 14.

De forhold som anses å ha størst miljømessig betydning er regulert i tillatelsen. Det er viktig å være oppmerksom på at IVAR som den ansvarlige for anlegget plikter å holde utslippene på et slikt nivå at unødvendig forurensning unngås, jf forurensningsloven § 7. Ved vurdering av hva som er unødvendig, skal det legges vekt på om skader eller ulemper i naturen som følge av forurensningene kan reduseres med tilgjengelig teknologi innenfor rimelige kostnader.

Det er også IVAR sitt ansvar å sørge for at utslipp av stoff som det ikke er satt spesifikk grense for i denne tillatelsen, blir holdt på et nivå som ikke fører til skade eller ulempe for omgivelsene.

Endring i denne tillatelsen skal gjøres skriftlig. Dersom IVAR i særlige tilfeller og på grunn av tidsnød har fått muntlig tillatelse til midlertidig å fravike fastsatte vilkår, skal den bekreftes skriftlig av Fylkesmannen så snart som mulig. Der er imidlertid IVAR sitt ansvar å dokumentere slik tillatelse.

Dersom virksomheten overdras til ny eier, skal Fylkesmannen i Rogaland ha skriftlig melding om dette, seinest en måned etter eierskiftet. Det gjøres oppmerksom på at eierskifte kan utløse endringer i tillatelsen i samsvar med forurensningslovens § 18.

Fylkesmannen gjør oppmerksom på at selv om visse forurensningskader i enkelte tilfeller må påregnes som følge av de utslipp tillatelsen gir anledning til, er ikke bedriften dermed fritatt for plikt til å betale erstatning eller vederlag etter granneloven, jf forurensningslovens § 56.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at unnlattelse av å overholde utslippsvilkårene er straffbart etter forurensningslovens og straffelovens bestemmelser.

1. Sakens bakgrunn

IVAR har i dag en tillatelse til utslipp av avløpsvann fra renseanlegget på Grødalaland tilsvarende mottak av avløp fra 70 000 pe. Tillatelsen er datert 25.01.2006 og gir unntak fra standardrensekrav om sekundærrensing. Anlegget behandler kommunalt avløpsvann fra Varhaug, Kviamarka næringsmiddelpark og Norsk Protein AS.

Dagens anlegg består av forbehandling med rister, sand- og fettfang og et biologisk rensetrinn med aktivslamprosess (SBR). Det rensede vannet ledes via et utjevningsbasseng til Nordsjøen. Slammet sentrifugeres og kjøres til IVAR sentralrenseanlegg Nord-Jæren for videre behandling.

IVAR ønsker å bygge ut renseanlegget med et nytt rensetrinn. I forbindelse med utvidelsen av anlegget blir det nå etablert et flotasjonsanlegg med mulighet for kjemikaliedosering og et utjevningsbasseng før vannet ledes til eksisterende SBR-tanker.

IVAR søker nå om ny tillatelse til mottak av avløpsvann tilsvarende 150 000 pe i medhold av forurensningslovens § 11, jf § 16 og forurensningsforskriften § 14-4, for renseanlegget på Grødalaland.

IVAR har søkt om unntak fra sekundærrensekravet.

2. Høringsuttalelser

I samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven, ble søknadsdokumentene lagt ut til offentlig ettersyn i fire uker i august / september 2011. Fylkesmannen mottok uttalelse fra Hå kommune og Torbjørn Reime, som bor i nærheten av anlegget.

2.1 Mottatte uttalelser

Hå kommune ser behov for utvidelse av utslippsrammen både på kort og lang sikt og har derfor ingen merknader til søknaden.

Torbjørn Reime har følgende uttalelse til saken:

”Vi fastholder at forurensningen og rensebehovet blir mye mer enn 150 000 pe som det nå søkes utslippsløyve til.

IVAR bekrefter i søknaden at det kun er 30 000 pe som vil komme fra Tine Meierier i Kviamarka. Dette samsvarer ikke med utslippsløyvet gitt av Fylkesmannen av mai 2011, som en ingeniørrapport som er blitt utarbeidet. Her fremgår det nemlig at utslippene vil komme opp i 57 000 pe. Vi har grunn til å tro at tallet blir mye høyere, ettersom IVAR tidligere år har målt utslipp fra Voll meieri alene på opptil 30 000 pe.

Forurensning og utslipp fra Norsk Protein på Grødalaland har til denne tid aldri blitt offentlig utredet. Som det nå står i søknaden fra IVAR til fylkesmannen var renseanlegget i 2010 oppe i 142 000 pe. Dermed sier det seg selv at de totale utslippene og rensebehovet vil overstige 200 000 pe når meieriet i Kviamarka kommer i full drift i første del av 2012.

Den foreliggende søknaden etter vår oppfattning tydelig tilslørte konsekvenser, både for oss og utslipp til sjø, kun får å unngå konsekvensutredningsplikten i forhold til konsekvensutredningsforskriften.

Dette utslippsløyvet betinger at IVAR må oppføre en stor betongkum, for å samle opp store mengder forurensning og avfall fra Tine og Norsk Protein. Dette må i neste omgang transporteres bort, noe som medfører mer tungtrafikkstøy i vårt nærmiljø.

At verken vi eller Statens vegvesen er blitt varslet, er derfor i seg selv en saksbehandlingsfeil.

At IVAR nå åpenbart er kommet i tidsklemme for utslipp over 150 000 pe, er meget selvforskyldt.”

*Det vises til de 15 ovennevnte punkt (I klagen er det listet opp 15 punkt som ender opp med den oppsummeringen som er gjengitt her (Fylkesmannens anmerkning)). Vi mener at skal det omsøkte løyvet gis, som har store **tilslørte miljøkonsekvenser for oss**, da må forurensningsmyndighetene sette krav om at IPPC direktivet, som innebærer at all forurensning i et område må vurderes samlet, og at de som forurenser pålegges å ordne opp med oss.*

Så lenge Fylkesmannen fastholder sitt forvaltningsvedtak av 16.09.08 angående boligbyggingen på vårt gårdsbruk, og ovennevnte 15 punkt, så mener vi at er helt uakseptabelt at han skal avgjøre hele fem utslippsløyver, som kommer i konflikt med forvaltningsvedtaket.

Dette innebærer at vi herved ber om at Klif overtar som løyvemyndighet for de gjenstående 4 utslippsløyver på Grødalaland.”

2.2 Søkere merknader til mottatte uttalelser

IVAR har i et brev datert 05.12.2011 til Hå kommune gjort rede for beregningen av pe belastning ved anlegget. Brevet er oversendt oss pr e-post 08.12.2011, som svar på Torbjørn Reimes uttalelse. Her heter det blant annet:

”Det er søkt om konsesjon for et anlegg på 150 000 pe. Søknaden er basert på utslippstillatelser til bedrifter på Varhaug, i Kviamarka og på Grødalaland, samt målinger på renseanlegget. Tillatelser og målinger gir en belastning på totalt 100 000 pe inkl påslipp fra Tine. Snittverdien for belastningen til renseanlegget i 2010 var 67 000 pe.

Renseanleggets størrelse i pe beregnes på grunnlag av største ukentlige mengde som går til renseanlegget og ikke døgnverdier som oppgitt i klage.

For øvrig vil mange av forholdene som tas opp i de to brevene bli vurdert i konsekvensutredning i forbindelse med ny reguleringsplan for næringsområdet på Grødalaland. Vi viser her til planprogram som er på høring.

IVAR IKS mener for øvrig å ha redegjort tilstrekkelig for saken i søknaden om dispensasjon for arealkrav og rammetillatelse.”

Trafikkbelastning

Fylkesmannen har bedt IVAR om å vurdere den auka trafikkbelastningen som utbyggingen av Grødaland renseanlegg vil medføre. IVAR viser til et notat som ble foretatt i forbindelse med søknad om utvidelse av renseanlegget utarbeidet av Rambøll Norge AS. I dette notatet står det følgende om trafikk:

”Det går i dag ca 3 – 5 tunge kjøretøy til og fra renseanlegget i uka. Hensikten er å bringe avvannet slam til Sentralrenseanlegget Nord-Jæren (SNJ). Slammet fraktes med stor lastebil uten henger. Container står innendørs ved oppfylling med ferdig sentrifugert slam.

Tallet på tunge biler, forventes å bli doblet etter at anlegget har nådd full belastning. Det forutsetter at avvannet slam skal kjøres til SNJ som i dag for videre prosessering.

Antall ansatte på renseanlegget forventes å øke med ca et halvt årsverk.

FV 44 har en ÅDT på 5000 (Nasjonal vegdatabank (NVDB)). Støysonekart i rapport fra SINUS AS, datert 2.10.2008 viser utstrekning av gul sone (L den=55 dB) og rød sone (L den=65 dB) for år 2008 og fremskrevet situasjon i år 2018. Gul sone er vurderingssone for eventuell støyfølsom bebyggelse. Boliger som oppføres her må da ta hensyn til støybelastningen og planlegge avbøtende tiltak for nybygget.

En økning på gjennomsnittlig et tungt og ev noen mindre kjøretøy pr dag vil isolert sett ikke føre til at støybildet langs vegen endres.

Når det gjelder vegens og krysset utforming fra Grødaland mot FV44 er denne oversiktlig og lite ulykkesbelastet (NVDB).”

3. Fylkesmannens vurdering av mottatte uttalelser

Fylkesmannen har gått gjennom IVAR sine beregninger over pe-belastning ved anlegget. IVAR har etter vår vurdering tatt høyde for eventuelle utbygginger på Kviamarka. Når det gjelder Reimes kommentar i høringsuttalelsen om at anlegget allerede er oppe i 142 000 pe, er dette en maksbelastning over kort tid og kan ikke ses på som om anlegget totalt sett allerede er oppe i denne belastningen. Gjennomsnittlig målt belastning til anlegget i 2011 var 58 000 pe.

Hå kommune er i gang med å etablere påslippsavtaler med bedriftene på Kviamarka.

Fylkesmannen mener, etter en samlet vurdering, at en tillatelse på 150 000 pe som målt belastning til anlegget vil gi tilstrekkelig rom for vekst.

Utvidelsen av anlegget vil isolert sett medføre begrenset økning i veitrafikken.

4. Fylkesmannens begrunnelse for vedtaket

Kravene som er satt i vedlagte tillatelse begrunnes ut fra følgende tema:

- Bakgrunn for søknaden
- Beskrivelse av resipienten og dagens utslipp
- Resultater fra resipientundersøkelser
- Biologisk mangfold
- Konklusjon

Bakgrunn for søknaden

Renseanlegget på Grødaland ble satt i drift våren 2008. Anlegget består av forbehandling med rister, sand- og fettfang og et biologisk rensetrinn med aktivslamprosess (SBR).

Det har tidvis vært problemer med renseanlegget siden starten våren 2008. Renseanlegget har i perioder hatt svært høy belastning og ikke tilfredsstillende kravene til primærrensing. Rensekravet til suspendert stoff (SS) ble i 2011 kun oppfylt i 12 av 24 prøver.

Det har vært satt inn store ressurser for å finne årsaken til dette. Det har imidlertid ikke vært mulig å påpeke en enkeltårsak, men i henhold til årsrapporten for 2011 var de prosessmessige problemene sannsynligvis knyttet til stor variasjon i avløpsvannets sammensetning, påslipp av fett og/eller påslipp av avløpsvann som medførte hemming av prosessen.

Samtidig har det skjedd en betydelig utbygging av Kviamarka næringsmiddelpark og Tine Meierier har startet opp produksjon i sitt nye anlegg. Belastningen fra Tines anlegg vil alene utgjøre ca 30 000 pe. Det forventes også at pe belastningen fra Kviamarka vil øke etter hvert som nye næringsmiddelbedrifter etablerer seg.

Det er besluttet å etablere et flotasjonsanlegg med muligheter for kjemikaliedosering og et utjevningssasseng før vannet ledes til eksisterende SBR tanker.

I henhold til opplysninger gitt under Fylkesmannens tilsyn 11.11.2010, blir deler av vannstrømmen ledet utenom renseanlegget for på denne måten å prøve å oppfylle rensekravet. Dette er kommentert i vår kontrollrapport etter tilsynet. Fylkesmannen vil ikke tillate dette ved utvidelsen av anlegget. Alt vann som ledes til anlegget skal behandles.

Beskrivelse av resipienten og dagens utslipp

Jærkysten strekker seg fra Sele i nord til Sirevåg i sør i Rogaland fylke. Sjøområdet utenfor Jærkysten er grunt og værhardt. Sjøområdet er åpent uten skjærgård eller store øyer og området er sterkt bølgeeksponert.

Havbunnen skråner jevnt mot Norskerenna som ligger på ca 50 m dyp, ca 3 km fra land. Herfra øker dypet raskt ned mot 250 m. Bunnsubstratet er i hovedsak sand m/blokker.

Strømforholdene i resipienten domineres av dynamikken i Skagerrak. Strømretningen og strømforhold er i stor grad vindpåvirket. Resipienten er av den grunn preget av en sterkt nordgående strøm som følger kysten eller av en vindindusert strøm som transporterer overflatevann ut fra kysten (særlig om sommeren). Den nordgående strømmen som går langs den sørvestlige - vestlige delen av norskekysten blandes i tillegg med atlantisk vann. Tidevannsstrømmene i området er derimot svake. Til sammen gjør dette denne delen av Nordsjøen til en svært god resipient for avløpsvann.

Dagens utslippspunkt ligger på 18 m dyp ca 450 m fra land (i sjøen vest for renseanlegget). Eksisterende utslippsledning vil benyttes.

Resultater fra resipientundersøkelser

Det ble gjennomført en resipientundersøkelse av området rundt Sentralrenseanlegg Nord-Jæren (til Håsteinsfjorden) og ved utslippet ved Grødaland i 2008 (IRIS: Resipientundersøkelse i Håsteinsfjorden og ved Grødaland, IRIS-2009/171). Rapporten konkluderer med følgende for sjøområdet rundt Grødaland:

Ferskvann som renner ut ved Grødaland inneholder mye næringsstoffer fra gjødsel på jordbruks- og beiteområdene. Data fra IVARs utslipp viser at det kun utgjør en mindre del av den totale fosforbelastningen i området rundt Grødaland. Målingene viser at både løst nitrogen og løst fosfor ofte har nivåer som overskrider SFT klasse II. Øvrige målinger av hydrografi viser at vannutskiftningen i området er god og klorofylldataene viser ingen tendenser til intensive algeoppblomstringer. Området oppviser et fåtall termotabile koliforme bakterier (TKB) målinger som overskrider SFT klasse I og II. Dette skyldes trolig en kombinasjon fra tilrenning fra land med store husdyrbesetninger, ofte helt ned til strandsonen, og muligens et mindre tilskudd fra IVARs utslipp. Til

tross for overskudd av løste næringsstoffer, så er det ikke påvist noen tydelig effekt med overgjødning av vegetasjonen i strandsonen. Vi kan også konstatere at det er rikelig oksygen i bunnvannet ved samtlige stasjoner. Bunnforholdene med stein og grove sedimenter hindret uttak av prøver av benthos, men oksygen forholdene skulle tyde på normalt liv på bunnen. Undersøkelsen viste flere tilfeller med relativt dårlig siktedyp. Dette skyldes trolig turbulens som følge av sterk værpåvirkning av denne kyststrekningen.

Denne undersøkelsen var gjort to år etter at anlegget var satt i drift.

Det er sist utført en resipientundersøkelse i 2011/2012 fra områdene som strekker seg rundt hele Stavanger halvøya. (IRIS: Resipientundersøkelser Stavanger halvøya, 2011-2012, Rapport IRIS – 2012/204, versjon 2). I denne er det foretatt undersøkelser i tre lokaliteter/stasjoner med følgende resultat:

1. *JRS-1/Jær-1*, som er lokalisert nord for Obrestad 2.7 km fra land og funderer som en referanse i forbindelse med IVAR sitt utslipp fra Grødaland og ligger ca 4.4 km nord-nordvest for dette. Det biologiske kvalitetselementet planteplankton har Svært god tilstand, og ettersom dette også er tilfelle for alle de fysiske-kjemiske kvalitetselementene er dette også stasjonens økologiske tilstand. Det er ingen tegn til påvirkning fra IVAR sist anlegg. Ettersom vannlokaliteten/stasjonen ligger nord for utløpet til Håelva tyder resultatene på at tilførselene herfra er utbetydelige eller fortynnes raskt. Kjemisk tilstand er ikke vurdert.
2. *JRS-2/Jær-2* er lokalisert ca 600m nord-nordvest for IVAR sitt utslipp fra anlegget på Grødaland. Planteplankton har svært god tilstand og responderer ikke på de forhøyede næringsstoffs-konsentrasjonene, som nedklassifiserer den økologiske tilstanden ved vannlokaliteten/stasjonen til God. Forhøyede verdier av næringsstoffsene kan skyldes utslippet, avrenning fra Jæren via særlig Varhaugselvene, eller kyststrømmen. Ettersom det ikke er registrert høye verdier ved *JRS-1/JÆR-1*, og lite tyder på at kyststrømmen er spesielt beriket, kan det ikke utelukkes at utslippet fra Grødaland har betydning. Grunnet dårlig vær ble det ikke foretatt målinger i vinterhalvåret, dette ville kanskje gitt et større grunnlag for vurdering av utslippet. Vannlokaliteten/stasjonen ble også undersøkt i 2008 (IV-8 i Westerlund og Nilsen 2009) og resultatene er sammenliknbare. Kjemisk tilstand er ikke vurdert.
3. *GS-5/Jær-3* er lokalisert ved Hummarskjæret, ikke langt fra IVAR sitt utslipp ved Grødaland. Kun makroalger er målt og den økologiske tilstanden er God (ligger på grensen til svært god). Området er svært utsatt og eksponert, og det er ikke noe som tyder på at IVAR sitt utslipp påvirker makroalgemiljøet negativt. Den kjemiske tilstanden, basert på miljøgifter i biota, er God og ingenting tyder på at utslippene fra renseanleggene har noen negativ betydning.

Biologisk mangfold

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og vannforskriften skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det er Fylkesmannens oppgave å vurdere betydningen av de enkelte prinsippene i naturmangfoldloven og vannforskriften i sammenheng med vår behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven. De aktuelle prinsippene omfatter:

- Krav til kunnskapsgrunnlaget
- Føre- var prinsippet
- Økosystemtilnærming og samlet belastning
- Prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver
- Prinsippet om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder
- Om tiltaket tilfredsstiller miljømålene i vannforskriften og om det skal pålegges overvåkning av resipienten

Kunnskapsgrunnlaget

Søker har ikke fremlagt noen egen undersøkelse av biologiske mangfoldet i området rundt utslippet i forbindelse med søknaden. Fylkesmannen forholder seg derfor til undersøkelsen referert fra i avsnittet ”Resultat fra resipientundersøkelse”.

Fylkesmannen mener likevel at det ut fra stedlige forhold og den kunnskapen en har om Jærkysten, at området må betraktes som en god resipient.

Dersom det skulle skje endring i nasjonale føringer eller dersom senere resipientundersøkelser viser at renseanlegget har større påvirkning på resipienten enn antatt, vil dette kunne medføre strengere rensekrav (krav til sekundærrensing) enn krav satt i denne tillatelsen.

Økosystemtilnærming og samlet belastning

I resipientundersøkelsene gjennomført i 2008/2009 og 2011/2012 er den samlede belastningen for utslippsområdet behandlet.

Prinsippene i §§ 11 og 12 i naturmangfoldloven om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, er gjennomgått og drøftet som en del av denne tillatelsen. Fylkesmannens krav til rensing av avløpsvannet og renseanleggets oppbygging for å ivareta rensing av avløpsvannet, ivaretar disse prinsippene.

Konklusjon

Det settes følgende krav i ny tillatelse:

1. Rensekrav

Ihht krav i forurensningsforskriftens § 14-8, skal kommunalt avløpsvann med utslipp til mindre følsomt område gjennomgå sekundærrensing, men Fylkesmannen kan fastsette mindre omfattende rensing enn sekundærrensing for kommunalt avløpsvann med samlet utslipp mellom 10 000 pe og 150 000 pe forutsatt at:

- a) Resipienten kan klassifiseres som mindre følsom
- b) Utslippene minst har gjennomgått primærrensing og
- c) Den ansvarlige gjennom grundige undersøkelser kan vise at utslippene ikke har skadevirkninger på miljøet.

Vurdering av det enkelte punkt:

- a) Utslippet fra renseanlegget på Grødalaland ligger på kyststrekningen Lindesnes – Grense Jakobselv, med unntak av Grimstadvjorden og er dermed i et område som er karakterisert som mindre følsomt. Jærkysten blir beregnet som en svært god resipient. Utslippets påvirkning er vurdert etter § 8 – 12 i naturmangfoldlova.
- b) Renseanlegget har både et flotasjonsanlegg med mulighet for kjemikaliedosering og et biologisk rensetrinn når dette settes i drift ved årsskiftet 2012/2013 og vil kunne oppfylle kravet til primærrensing
- c) Undersøkelser av områdene rundt utslippet viser at dette sannsynligvis har minimal skadevirkning på miljøet.

IVAR har søkt om unntak fra sekundærrensekravet. Fylkesmannen har etter vurderingen ovenfor besluttet å gi unntak fra sekundærrensekravet på visse vilkår, se punkt 2 og 3 nedenfor. Unntaket kan bli overprøvd av ESA.

2. Krav til utslippsledning

Fylkesmannen har gjentatte ganger etter at anlegget ble satt i drift i 2008, mottatt melding om akutt forurensning i sjøen der utslippspunktet fra anlegget ligger (ca 450 m fra land i sjøen vest for renseanlegget). Dette er direkte knyttet til utslippspunktet til renseanlegget. Slike store konsentrerte gjennomslag skal ikke skje og det må iverksettes tiltak som sikrer en bedre innblanding i vannmassene ved utslipp. Fylkesmannen setter derfor krav om at utslippsledningen må utstyres med en diffusor eller tilsvarende utslippsarrangement. Før

montering må utformingen utredes slik at det sikrer best mulig spredning og minst mulig gjennomslag til overflaten.

3. Omfang av rensing

I henhold til opplysninger gitt under Fylkesmannens tilsyn 11.11.2010, blir deler av vannstrømmen ledet utenom renseanlegget for på denne måten å prøve å oppfylle rensekravet. Dette er kommentert i vår kontrollrapport etter tilsynet. Fylkesmannen vil ikke tillate dette ved utvidelsen av anlegget. Alt vann som transporteres i avløpsnett inn til anlegget skal behandles. Det forutsettes at rensingen skjer ut fra kapasiteten til det enkelte rensetrinn i anlegget og at renseseffekten til enhver tid er så god som mulig.

4. Avløpsnett og overløp

Forurensningsforskriften kap. 14 setter krav til avløpsnett. I følge årsrapporten for 2011 ser vi at nær 60 % av avløpsvolumet kommer fra Varhaug. Søknaden inneholder ikke opplysninger om overløpsdrift, men i dette tilfellet har 15 % av avløpet fra Varhaug gått urensset i overløp ved Varhaug-Sør og Varhaug-Nord. Dette er høye tall som innebærer at avløpsnett mottar fremmedvann. Selv om mye går ut via overløp, vil mye fremmedvann fremdeles ledes til renseanlegget. Det må derfor utredes hvordan mengden fremmedvann kan reduseres og det må lages en saneringsplan.

5. Tiltakshaver

I forbindelse med manglende overholdelse av rensekrav i 2010 / 2011, satte Fylkesmannen tvangsmulkt på IVAR for å få satt i gang tiltak som medførte at utslippstillatelsens krav ble overholdt. IVAR sendte da et brev til Klif hvor de anga at dette var forhold som de ikke hadde herredømme over. På det grunnlaget ga Klif klager medhold. Dette er en situasjon som Fylkesmannen ikke ønsker skal gjentas. Det er IVAR som har søkt om utslippstillatelse på Grødaland, og som nå har fått den. Som interkommunalt selskap har ikke IVAR myndighet etter forurensningsloven til å kunne stille krav til påslipp fra tilknyttede bedrifter. Dette gjør det vanskelig for IVAR å ha kontroll på innløpsvannet til renseanlegget. Fylkesmannen har vurdert ulike måter å løse dette problemet på og er kommet til at tillatelsen skal gis til IVAR, men vi setter krav om at det skal inngås en bindende avtale med Hå kommune. Denne avtalen skal gi IVAR mulighet til å kunne sette krav til avløpsvannet som kommer fra Hå kommunes avløpsnett og inn på renseanlegget. Avtalen skal være signert av Hå kommune og IVAR og sendt til Fylkesmannen innen **01.07.2013**.

5. Vedtak

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf § 16 pålegges IVAR å sørge for at nedenfor nevnte tiltak i vedlagte tillatelse gjennomføres innen fastsatte frister.

Tiltak	Vilkår i tillatelse	Frist
Krav til primærrensing skal være oppfylt	2.1	01.04.2013
Prøvetakingsprogram skal leveres Fylkesmannen (FM) for godkjenning	3.1	01.04.2013
Krav til framdriftsplan for anlegg diffusor (e.l) på utslippsledning	3.3	01.04.2013
Krav til diffusor (e.l) skal være anlagt	3.3	01.01.2014
Beredskapsplan skal leveres FM for godkjenning	7.1	01.04.2013
Avvik skal varsle FM	7.2	snarest
Rapportering av avløpsdata til FM	8.0	15.02. hvert år
Vedlikeholdsrutiner for målestyr	9.0	01.04.2013
Internkontroll - oversikt over påslipp til renseanlegget	10.0	15.02. annethvert år
Signert avtale mellom IVAR og Hå kommune		01.07.2013

6. Ansvarsforhold m.v

IVAR er ansvarlig for at anlegget blir drevet i samsvar med tillatelsen.

Denne tillatelsen fritar ikke IVAR for innhenting av andre tillatelser for andre deler av virksomheten på anlegget på Grødaland. Tillatelsen fritar ikke virksomheten for erstatningskrav etter allmenne erstatningsregler jf forurensningsloven § 10, 2.ledd og kapittel 8.

7. Klageadgang

Tillatelsen og de fastsatte frister kan, etter forurensningslovens § 85, påklages til Klif av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra avgjørelsen er mottatt. Eventuell klage skal angi det forhold det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen stiles til Klif og sendes Fylkesmannen i Rogaland. Fylkesmannen eller Klif kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at tillatelsen tar til å gjelde for det/de punkt eventuell klage omfatter før klagen er avgjort.

8. Varsel om gebyr for saksbehandlingen

Det framgår av forurensningsforskriften kapittel 39 – Gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven – at det skal fastsettes gebyr for arbeid med fastsettelse av nye tillatelser, jf 39-4.

Fylkesmannen varslar med dette gebyr for arbeid med vedlagte tillatelse etter sats 1 i § 39-4 kr 113 100,-.

9. Merknader til varsel

Etter forvaltningsloven § 16 har parter rett til å uttale seg om innholdet i forhåndsvarsel før vedtak fattes. Vi ber om at eventuelle merknader til varsel om gebyrsats blir sendt Fylkesmannen innen 2 uker etter at varselet er mottatt.

Kopi av tillatelsen er sendt til parter i samsvar med vedlagte adresseliste.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Mariann Størksen
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent av Fylkesmannen i Rogaland

Saksbehandler: Mariann Størksen
Saksbehandler telefon: 51 56 89 06
E-post: fmrosto@fylkesmannen.no

Vedlegg: Tillatelse etter forurensningsloven – IVAR renseanlegg Grødaland

Kopi med vedlegg til:

Sven Grødeland	Grødaland 6	4365	NÆRBØ
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	Bergen
Sigbjørg og Henning Romvig	Nord-Varhaugvegen 152	4360	VARHAUG
Mattilsynet, felles postmottak	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Norsk Protein AS	Smiuhagen 25	2323	INGEBERG
Harald Sør-Reime	Grødaland 70	4365	NÆRBØ
Torbjørn Reime	Dysjalsandsvegen 321	4360	VARHAUG
Hå kommune	Postboks 24	4368	Varhaug
Sigmund Ueland	Nord-Varhaugvegen 135	4360	VARHAUG
Klima- og forurensningsdirektoratet	Postboks 8100 Dep.	0032	Oslo
Rogaland fylkeskommune	Sentrum Postboks 130	4001	Stavanger
Kystverket	pb. 1502	6025	Ålesund
Solør Bioenergi Holding AS	Postboks 46	2261	KIRKENÆR
Tormod Nord-Varhaug	Nord-Varhaugvegen 100	4360	VARHAUG

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Tillatelse etter forurensningsloven – IVAR renseanlegg Grødaland

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 § 11 jf § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 12. mai 2011 samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilklårene framgår på side 4 til og med side 7.

Denne tillatelsen gjelder fra dags dato og erstatter tillatelse gitt 25.01.2006 i sin helhet.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal IVAR IKS (IVAR) sende Fylkesmannen en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

I medhold av forurensningslovens § 18, kan fylkesmannen oppheve eller endre vilklårene i tillatelsen eller sette nye vilklår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake. I alle tilfeller kan tillatelsen tilbakekalles eller endres når det er gått 10 år etter at den er gitt.

Tillatelsen er gitt til:	
Anleggseier	IVAR IKS
Adresse	Postboks 8134, 4069 Stavanger
Anlegg (renseanlegg og ledningsnett)	IVAR renseanlegg Grødaland (gnr 14 bnr 2)
Organisasjonsnummer	871035032
Lokalisering	Grødaland (Euref 89, UTM sone 32: N: 6503958, Ø:302458)
Kommune og fylke	1119 Hå kommune, Rogaland fylke
Utslippets størrelse	150 000 pe
Rensekrav	Primærrensing ¹ - BOF ₅ : 20 % (40 mg O ₂ /l) - SS: 50 % (60 mg/l)
Utslippspunkt	Grødaland, Nordsjøen (Euref 89, UTM sone 32: N: 6503676 Ø: 301705)

¹ Jf. forurensningsforskriften kapittel 14, § 14-2 a)

NACE-kode og - beskrivelse	37.000 Oppsamling og behandling av avløpsvann
NOSE-kode og - beskrivelse	109.04.02 Behandling av spillvann på bolig- og handelssektoren

Fylkesmannens referanser

Arkivkode	Anleggsnummer	Risikoklasse ¹
10/12522 461.2	1119.0013.02	2

Tillatelse gitt: 03.01.2013	Endringsnummer:	Sist endret:
Marit Sundsvik Bendixen ass. fylkesmiljøvern sjef		Mariann Størksen senioringeniør

¹ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for Statens forurensningstilsyns arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

Innholdsfortegnelse

1. RAMMER	4
1.1 FUNKSJONSKRAV	4
1.2 PLIKT TIL Å REDUSERE FORURENSNING SÅ LANGT SOM MULIG	4
1.3 RAMMER FOR RENSING.....	4
2. UTSLIPP TIL VANN	4
2.1 RENSEKRAV	4
2.2 UTSLIPPSSTED	4
3. UTSLIPPSKONTROLL	4
3.1 PRØVETAKING OG ANALYSE	4
3.2 OVERLØP	4
3.3 KRAV TIL UTSLIPPSLEDNING.....	5
4. AVFALL OG AVLØPSSLAM	5
4.1 AVFALL.....	5
4.2 AVLØPSSLAM	5
5. UTSLIPP TIL LUFT	5
6. ENERGISTYRING	5
7. AKUTT FORURENSNING – BEREDSKAP OG VARSLING	5
7.1 BEREDSKAPSPLAN.....	5
7.2 VARSLING AV PLANLAGTE OG IKKE PLANLAGTE UTSLIPP	5
8. RAPPORTERING	6
9. KVALITETSSIKRING AV MÅLEDATA	6
10. SYSTEM FOR INTERNKONTROLL	6
11. ANSVAR OG STRAFF	7
11.1 ANSVARFORHOLD	7
11.2 STRAFFEANSVAR.....	7
12. TILSYN	7
13. OMGJØRING	7

1. Rammer

Tillatelsen omfatter IVAR renseanlegg Grødalaland, dvs. renseanlegg og utslippsledning. Fylkesmannen gjør oppmerksom på at ledningsnett for øvrig reguleres av forurensningsforskriften § 14-5.

1.1 Funksjonskrav

Det er ikke tillatt å benytte avløpssystemet til andre formål enn for transport av spillvann/overvann uten tillatelse fra Fylkesmannen.

1.2 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

IVAR plikter gjennom instruksjoner, kontroll og andre tiltak å sørge for at driften av anlegget skjer slik at ulemper og skadevirkninger til enhver tid begrenses mest mulig.

1.3 Rammer for rensing

Tillatelsen gjelder 150 000 pe som målt tilløp til anlegget fra Varhaug, industriområdet Kviamarka og industriområdet på Grødalaland.

2. Utslipp til vann

2.1 Rensekrav

Utløpsvannet fra avløpsanleggets skal tilfredsstillere krav om primærrensing. Rensekravene skal være oppfylt innen 01.04.2013.

Parametre	Rensekrav
Biokjemisk oksygenforbruk (BOF ₅)	20 % (40 mg O ₂ /l)
Suspendert stoff (SS)	50 % (60 mg/l)

2.2 Utslippssted

Etter rensing skal avløpsvannet føres ut i ledning langs Grødalandsbekken og ut i Nordsjøen. Utslippspunktet ligger 450 m fra land på 18 meters dyp. Lokalisering er nærmere angitt på side 1.

3. Utslippskontroll

3.1 Prøvetaking og analyse

Det skal tas representative prøver både på innløpet og utløpet av det tilførte avløpsvannet. Prøvetaking og analyse skal skje i henhold til kapittel 14 i forskrift om begrenset forurensning (forurensningsforskriften).

Prøvetakingsprogram skal sendes til Fylkesmannen innen 01.04.2013. Fylkesmannen kan om nødvendig gjøre endringer i programmet, også med hensyn til prøvetakingsparametere.

3.2 Overløp

Det skal registreres og/eller beregnes driftstid for utslipp fra overløp.

Når utslippsmengden overskrider 90 % av rammen (150 000 pe) skal oppgraderingsplan for anlegget sendes inn til Fylkesmannen.

3.3 Krav til utslippsledning

For å unngå gjennomslag til overflaten ved utslippspunktet skal IVAR innen 01.04.2013 legge fram en framdriftsplan for å anlegge diffusor eller tilsvarende avløpsarrangement på utslippledningen. Diffusor skal være anlagt innen 01.01.2014.

4. Avfall og avløpslam

4.1 Avfall

Husholdningsavfall skal leveres til godkjent avfallsanlegg.

Eventuelt farlig avfall skal leveres til godkjent mottak for farlig avfall i henhold til avfallsforskriften.

4.2 Avløpslam

Ristgods leveres til godkjent mottak i henhold til forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).

Avløpslam skal så langt det er mulig gjenvinnes for å ta vare på næringsstoffene i slammet, og må derfor disponeres i henhold til avfallsforskriften og gjødselvereforskriften.

5. Utslipp til luft

Renseanlegget skal ikke forårsake sjenerende lukt i omgivelsene. Oppstår det problemer med lukt vil Fylkesmannen ta dette opp som egen sak.

6. Energistyring

IVAR skal ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv drift av anlegget. Energistyringssystemet skal inngå i virksomhetens internkontroll, jf. punkt 10.

IVAR skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi internt, og legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt, med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig eller medfører urimelige kostnader.

7. Akutt forurensning – Beredskap og varsling

7.1 Beredskapsplan

IVAR skal ha faste prosedyrer og rutiner for å minimalisere forurensningsutslipp. På grunnlag av en risikovurdering av reseauanlegg med pumpestasjoner og ledningsnett, skal IVAR utarbeide en beredskapsplan som har som mål å redusere utilsiktede utslipp og konsekvenser av utslipp. Beredskapsplanen skal oversendes Fylkesmannen innen 01.04.2013.

7.2 Varsling av planlagte og ikke planlagte utslipp

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av betydning skal varsles i samsvar med forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning. IVAR skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

Uansett hvilke brukerinteresser som blir, eller antas å kunne bli påvirket av utslippene, (ikke planlagt eller planlagte) gjelder følgende:

- IVAR skal omgående varsle Fylkesmannen om utilsiktede utslipp av spillvann fra avløpsanlegg på mer enn 10 000 pe til sjø, eller mer enn 2 000 pe til en ferskvannsresipient.

- IVAR skal innhente godkjennelse fra Fylkesmannen ved planlagte tiltak / arbeid som medfører direkte utslipp fra avløpsanlegg med mer enn 10 000 pe til sjø, eller 2000 pe til en ferskvannsresipient. Dette gjelder også for mindre utslipp dersom utslippet får betydning for IVARs overholdelse av tillatelsens krav.

Ved alle utilsiktede og planlagte utslipp av avløpsvann, skal det foretas en løpende vurdering av belastning på resipienten for mulig avlastning.

Alle planlagte utslipp som krever godkjennelse av Fylkesmannen, skal forelegges andre berørte etater. Svar fra disse skal være skriftlig, og oversendes Fylkesmannen sammen med søknad, gjerne per e-post.

Alle tiltak på avløpssystemet må planlegges i god tid, og legges til årstider der utslipp har minst skadevirkninger på resipienten, og der brukerinteressene berøres minst.

8. Rapportering

IVAR skal årlig rapportere til forurensningsmyndighetene i tråd med til enhver tid gjeldende retningslinjer for rapportering, jf. forurensningsforskriften § 11-5. Rapporteringen skal skje innen 15.02 påfølgende år på den måten forurensningsmyndigheten bestemmer.

Rapporteringen skal dokumentere at vilkår i tillatelsen for foreliggende år er overholdt. Den skal videre inneholde en oppstilling av avvikene, sammen med en redegjørelse for årsakene til eventuelle avvikene, hvilke tiltak som er iverksatt for å rette opp påviste avvik, samt en orientering om miljøkonsekvensene av avvikene.

9. Kvalitetssikring av måledata

Innen 01.04.2013 skal IVAR ha etablert vedlikeholdsrutiner for viktige elementer/utstyr som inngår i måleprogrammet. Rutinene inngår som en del av IVARs program for internkontroll, og skal fremvises for Fylkesmannen ved revisjon av dette.

I vedlikeholdsrutinene skal det angis frekvens for kalibrering, funksjonskontroll og rengjøring av viktig utstyr.

Prøver som blir tatt skal analyseres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene, dette skal dokumenteres og vedlegges årsrapporten.

10. System for internkontroll

IVAR plikter å utarbeide et system for internkontroll for sin virksomhet blant annet for å sikre at alle krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Her i ligger en plikt til så langt som mulig å hindre unormale driftsforhold som forårsaker forhøyede utslipp.

Dokumentet som beskriver internkontrollen skal inneholde en oversikt over påslipp til renseanlegget. Dette skal sendes Fylkesmannen innen 15.02.2013. Oversikten skal oppdateres hvert andre år, og sendes inn til forurensningsmyndigheten sammen med årsrapporteringen.

11. Ansvar og straff

11.1 Ansvarsforhold

Dersom Fylkesmannen mener det er nødvendig kan innehaver av denne tillatelsen bli pålagt å medvirke til og / eller betale for overvåkingsundersøkelser eller liknende tiltak utover det som allerede er pålagt, jf. forurensningsloven § 51.

Denne tillatelsen fritar ikke IVAR å hente inn tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder f.eks. arbeidsmiljø, brann og eksplosjonsvern.

Tillatelsen fritar ikke innehaver av tillatelsen for plikt til å betale erstatning etter gjeldende erstatningsregler.

For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller i tillatelsen blir overholdt, kan Fylkesmannen fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

11.2 Straffeansvar

Overtredelse av vilkårene i tillatelsen kan medføre straff i henhold til forurensningsloven, kapittel 10, eller andre straffebestemmelser.

12. Tilsyn

Innehaver av denne utslippstillatelsen plikter å la representanter fra Fylkesmannen eller de etater og institusjoner som Fylkesmannen gir fullmakt, inspisere anlegget til enhver tid, jf. forurensningsloven, § 50.

13. Omgjøring

Fylkesmannen vil kunne pålegge IVAR å gjennomføre ulike tiltak, og eventuelt endre vilkår tillatelsen dersom utslippet viser seg å ha uheldig virkning på resipienten.